

Anhöriga till personer med funktionshinder

RITVA GOUGH

Ritva Gough är fil.dr. i sociologi. Ritva disputerade med en avhandling om personlig assistans vid universitet i Tromsö och har bedrivit flera FoU- och forskningsprojekt inom funktionshinderområdet. Dessa har bland annat handlat om handläggarnas kompetensutveckling, stöd till personer med psykisk ohälsa och personer med intellektuella begränsningar samt stöd till anhöriga till äldre och funktionshindrade.

Utgivare av Kunskapsöversikterna:
Nationellt kompetenscentrum anhöriga
Box 762
391 27 Kalmar
Tel: 0480-41 80 20

www.anhoriga.se

Anhöriga till personer med funktionshinder

Kunskapsöversikten omfattar tio skrifter. I den första MÄNNISKOR MED FUNKTIONSHINDER behandlas termer och definitioner av vanliga begrepp samt vilka de anhöriga eller närstående är. Ett annat tema är lagområden som aktualiseras när det gäller stöd till personer med funktionsnedsättning. Syftet är att ge en bild av olika typer av inskränkningar i livsutrymmet som sjukdom, skada och funktionsnedsättning förorsakar. I den andra översikten, SAMHÄLLETS INSATSER FRÅN SOCIALTJÄNSTEN, SKOLAN OCH FÖRSÄKRINGSKASSAN, ges en kortfattad beskrivning över samhällsinsatser. Översikten har utformats som en katalog man kan bläddra i när man behöver en överblick.

Tre följande kunskapsöversikter handlar om föräldrar som har barn i behov av särskilt stöd, för barn som anhöriga och anhöriga till vuxna. En av de vanligaste anhörigsituationer är föräldraskapet till barn som föds med en allvarlig sjukdom, missbildning eller skada. I översikten, FÖRÄLDRARS BEHOV AV STÖD OCH SERVICE – NÄR BARN HAR FUNKTIONSHINDER presenteras hur föräldrars behov av hjälp och stöd under nyföddhetstiden, småbarnsperioden och under barnets uppväxt beskrivs i litteraturen. Översikten BARN SOM ANHÖRIGA handlar dels om syskonskapet när barn växer upp med syskon som har en allvarlig sjukdom eller en funktionsnedsättning. Dels handlar den om att växa upp med en förälder som har en funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom. I översikten ANHÖRIGA TILL VUXNA MED SJUKDOM ELLER FUNKTIONSHINDER presenteras kunskaper om behov hos anhöriga som är mitt i livet och som hjälper någon vuxen med funktionsnedsättning. Teman som berörs är hur olika omsorgsåtaganden kan påverka relationerna och vilka behov hos anhöriga framkommer i olika studier.

Insatser som riktas direkt till de anhöriga som ger hjälp och stöd till personer med funktionshinder behandlas i tre översikter där exempel på olika typer av stödinsatser presenteras. I kunskapsöversikten INFORMATION OCH PRAKTISK HJÄLP presenteras olika former av information om samhällets stöd till anhöriga och vilka informationsbehov som enligt forskningen är mest angelägna för anhöriga. Översikten, FAMILJEINRIKTAT STÖD, handlar om familjeinriktade metoder i socialtjänsten och hälso- och sjukvården som innebär att i stödet som ges till personer med funktionsnedsättning även kan ingå stöd till anhöriga, stöd till föräldrar

och syskon. Kunskapsöversikten SAMTALSSTÖD, RÅDGIVNING OCH ERFARENHETSUTBYTE handlar om de olika former av samtalsstöd till anhöriga, rådgivning i form av utbildningsprogram, föräldralärande och föräldraträning samt erfarenhetsutbyte. Vanligt i dag är att stödet till anhöriga bygger på både kunskapsförmedling och erfarenhetsutbyte mellan deltagarna. Litteraturreferenserna finns samlade i skriften Litteratur. Samtliga kunskapsöversikter sammanfattas till slut i en epilög. Därtill pågår arbetet med kunskapsöversikten ANHÖRIGAS EGNA LIVSBERÄTTELSE, som handlar om anhörigas egna berättelser om att leva med barn och vuxna som har funktionsnedsättning. Många författare är själva föräldrar till barn med funktionsnedsättning eller syskon eller lever i partnerförhållande med personen med funktionsnedsättning. Deras berättelser ger värdefulla bidrag till kunskaper om att leva med funktionshinder. Översikten söker ge ytterligare bilder av anhörigskapet och anhörigas roll i utvecklingen av expertkunskap om anhörigas situation.

KUNSKAPSÖVERSIKTERNA 2013:1–10

Anhöriga till personer med funktionshinder

- 2013:1 Människor med funktionshinder i samhället
- 2013:2 Samhällets insatser från socialtjänsten, skolan och försäkringskassan
- 2013:3 Föräldrars behov av stöd och service – när ett barn har funktionshinder
- 2013:4 Barn som anhöriga
- 2013:5 Anhöriga till vuxna med sjukdom eller funktionshinder
- 2013:6 Information och praktisk hjälp
- 2013:7 Familjeinriktat stöd
- 2013:8 Samtalsstöd, rådgivning och erfarenhetsutbyte
- 2013:9 Sammanfattning av kunskapsöversikterna: Anhöriga till personer med funktionsnedsättning.
- 2013:10 Anhörigas egna berättelser

Kunskapsöversikterna finns i PDF-format och går att ladda ner/skriva ut på webbplatsen: www.anhoriga.se